

FP9

**FOLKESKOLENS
PRØVER**

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

DANSK, LÆSNING OG RETSKRIVNING

Læsning

Opgavehæfte

Læsning varer 30 minutter

Fredag den 3. maj 2024
Kl. 9.00-10.30

En union med lige muligheder

Tekst 1

Besvar spørgsmålene nedenfor ved at orientere dig i teksten *En union med lige muligheder*.
Sæt kryds ud for de rigtige svar.
Der er kun ét rigtigt svar til hver opgave.

1.1 Europa-Kommissionens *En union med lige muligheder* er en

- lov
- statistik
- strategi
- traktat

1.2 Ifølge Ursula von der Leyen er hensigten med *En union med lige muligheder* at

- fremhæve forskellige ideologier
- lovgive mod forskelsbehandling
- opbygge en fælles stat
- skabe lighed for alle identiteter

1.3 Fra 2015 til 2019 er antallet af EU-borgere, der mener, at LGBTIQ-personer skal have samme rettigheder som andre,

- faldet
- fordoblet
- steget
- uændret

1.4 De orange procenttal om forskelsbehandling af LGBTIQ-personer udtrykker, at

- der ingenting er sket med hensyn til LGBTIQ-personers rettigheder
- flere går ind for ligestilling, og flere LGBTIQ-personer oplever at blive forskelsbehandlet
- flere går ind for ligestilling, og færre oplever at blive forskelsbehandlet
- færre går ind for ligestilling, og flere oplever at blive forskelsbehandlet

1.5 Målene for ligestilling af LGBTIQ-personer er fordelt på

- fire søjler
- to strategier
- tre målsætninger
- tretten indsatser

1.6 Sikring af LGBTIQ-personers sikkerhed opnås bl.a. gennem

- beskyttelse og fremme af LGBTIQ-personers fysiske og psykiske sundhed
- fremme af et gunstigt miljø for civilsamfundet
- fremme af inklusion og mangfoldighed på arbejdspladsen
- styrkelse af EU's engagement i LGBTIQ-spørgsmål i alle dets forbindelser udadtil

1.7 Et lesbisk par i Belgien fortæller, at

- de er blevet overfaldet, fordi de gik med hinanden i hænderne
- de ikke anses som en rigtig familie, hvor de bor
- de ikke bliver accepteret som dem, de er
- de ikke har lige rettigheder til deres to børn i hele EU

1.8 Hvad har de interviewede ifølge citaterne tilfælles?

- Alle har været udsat for voldelige overfald
- Alle ser lyst på fremtiden for LGBTIQ-personer
- Alle taler om manglende accept af dem, som de er
- Ingen identificerer sig med at være hverken mand eller kvinde

Borgerligt tasmørke

Tekst 2

Læs uddraget af romanen *Borgerligt tasmørke*, og besvar opgaverne ud fra tekstindholdet.

Sæt kryds ud for de rigtige svar.

Der er kun ét rigtigt svar til hver opgave.

2.1 Manden, som bor i stuen til venstre,

- døjer med en kræftsygdom
- er bevægelseshandicappet
- har hukommelsestab
- har mistet synet

2.2 Hvad har opgangens fire voksne beboere tilfælles?

- De bor alene
- De er forældre
- De er velhavende
- De har kæledyr

2.3 Hvordan adskiller de to, der bor i stueetagen, sig fra hinanden?

- Han er altid alene, hvorimod hun er meget social
- Han hader mosen, hvorimod hun holder af den
- Hun prøver at ændre sit liv, men det gør han ikke
- Hun vil gerne til Canada, men han vil tilbage til Irak

2.4 I opgangen bor mennesker, som

- allerhelst ville leve i et bofællesskab med hinanden
- bærer fodelænke, fordi de afsoner domme for kriminalitet
- er mærket af alvorlige begivenheder i livet
- lader deres frustrationer gå ud over andre

Den nye folkets tid

Tekst 3

Læs uddraget af novellen *Den nye folkets tid*, og besvar opgaverne ud fra tekstindholdet.
Sæt kryds ud for de rigtige svar.
Der er kun ét rigtigt svar til hver opgave.

3.1 Hvor er Vera og Knud ansat?

- I en lufthavn
- På en kro
- På en tv-station
- På et hospital

3.2 Hvilken relation har Rolf og Knud?

- De er kærestere
- Knud er Rolfs advokat
- Rolf er Knuds chef
- Rolf er Knuds konkurrent

3.3 Hvad vil Knud og Vera også opnå ved at tage til Kjeldby?

- At besøge en fælles bekendt
- At hygge sig sammen privat
- At komme langt væk fra København
- At opklare en kriminalgåde

3.4 Hvilken kollektiv transportform kunne være oplagt at bruge, når man vil til Kjeldby?

- Fly
- Færges
- Ingen
- Tog

På sporet af ...

Tekst 4

Læs de seks Ud & Se-interviews *På sporet af ...*, og besvar spørgsmålene nedenfor.
Sæt kryds ud for de rigtige svar.
Der er kun ét rigtigt svar til hver opgave.

4.1 Hvad er Aslak ved at uddanne sig til?

- Hotelportier
- Kok
- Restauratør
- Tjener

4.2 Hvem kommer indimellem og holder foredrag på Emmys arbejde?

- Forfattere
- Forskere
- Politikere
- Psykologer

4.3 Hvad er Lasses speciale?

- Kort hår
- Laksefiskeri
- Langt hår
- Skæg

4.4 Hvad har Aslak, Emmy og Lasse bl.a. tilfælles?

- De bor alle i København
- De er på vej hjem fra arbejde
- De fortæller om udfordringer på/med arbejdet
- De gør sig store drømme om fremtiden

4.5 Hvad fremhæver Sofia som positivt ved sit arbejde?

- Den fysiske træning
- Det sociale
- Magten
- Uniformen

4.6 Vi får at vide, at Sofia

- er på vej til Middelfart
- har været i England
- i øjeblikket bor i Bergen
- mener, at krig er en nødvendighed

4.7 Mohamed betragter sin hverdag som

- almindelig
- ekstraordinær
- kedelig
- udfordrende

4.8 Ud & Se møder Juliane

- i Firenze
- i København
- i Odense
- på Israels Plads

4.9 Mohamed og Juliane er

- interesseret i naturvidenskab
- kærester
- præcis lige gamle
- studerende på SDU

4.10 Med de seks interviews vil Ud & Se gerne fortælle om

- forskellige uddannelses tilbud
- løsninger på arbejdsmæssige problemer
- passagerers liv og tanker
- togstrækninger i Danmark

Midt i en popsang

Tekst 5

Læs novellen *Midt i en popsang*, og besvar opgaverne ud fra novellens indhold.

Sæt kryds ud for de rigtige svar.

Der er kun ét rigtigt svar til hver opgave.

5.1 Sidste gang Tea skulle til psykolog,

- cyklede hun
- gik hun
- kørte hun i bil
- tog hun bussen

5.2 Teas mor har foreslået, at

- de køber en skridttæller til Tea
- de skal løbe sammen
- Tea skal gå til psykolog
- Tea skal tage bussen

5.3 Hvor er Marianne?

- Hjemme ved sin computer
- I sin bil midt i trafikken
- Sammen med sin datter
- Til morgenmøde på sin arbejdsplads

5.4 Marianne ville hellere logge på morgenmødet hjemmefra, fordi hun

- er uvenner med sin chef
- ikke føler sig helt rask
- så kunne nå at købe en fødselsdagsgave
- så kunne undgå at køre ind i myldretiden

5.5 Mariannes tilstand i bilen kan bedst beskrives som

- afslappet og glad
- energiforladt og ligeglad
- stresset og bekymret
- vred og afmægtig

5.6 Laura er

- Mariannes datter
- Mariannes veninde
- Teas mor
- Teas veninde

5.7 Hvad sker der midt i en popsang af Justin Timberlake?

- Marianne kører Tea ned
- Marianne sidder fast i trafikken
- Tea når lige bussen
- Tea undviger Mariannes bil

5.8 Hvordan reagerer Tea først på sammenstødet?

- Hun bryder grædende sammen
- Hun løber væk mod bussen
- Hun skælder Marianne ud
- Hun vil bare videre

5.9 Hvorfor går Tea til psykolog?

- Hun er blevet kørt over
- Hun har en vanskelig relation til sin mor
- Hun har svært ved at være social
- Hun kan ikke lide at gå i skole

5.10 I novellens slutning kan relationen mellem Marianne og Tea bedst beskrives som

- afvisende og ubehagelig
- fjendtlig og aggressiv
- tillidsfuld og fortrolig
- trykket og stille

5.11 Marianne siger *Kom. Sæt dig!* Hvorfor bliver hun selv overrasket over det?

- Fordi hun inviterer en fremmed ind i bilen
- Fordi hun kan handle bestemt i en presset situation
- Fordi hun pludselig bliver så sur
- Fordi hun troede, Tea var død

5.12 Hvordan ændrer uheldet Tea?

- Hun begynder at skamme sig
- Hun begynder at slappe mere af
- Hun får pludselig lyst til at dyrke motion
- Hun har ikke længere brug for psykolog

Da Karla droppede bh'en, fik hun to kommentarer, hun stadig husker

Tekst 6

Læs teksten *Da Karla droppede bh'en, fik hun to kommentarer, hun stadig husker*.
Sæt kryds ved det ord eller udtryk i parenteserne, som passer bedst i sammenhængen.
Se hvordan i eksemplet.

Karla har fået større selvtillid ved at droppe bh'en. Men hun har også erfaret, at både hendes omgangskreds og vildfremmede mennesker synes, det er helt i orden at kommentere på hendes ret (almindelige, dårlige, mærkelige, personlige) beslutning. Som den kvinde, der fik hende til at tvivle på søstersolidariteten, eller den mand, der fik hende til at bryde grædende sammen på Nordhavn Station.

Beslutningen om at smide bh'en var en befrielse, som gjorde 24-årige Karla mere tilpas i sin egen krop.

– Det har givet mig mere selvtillid. Jeg føler, det er en måde at stå ved min krop og anerkende, at det er sådan her, jeg ser ud, og det behøver jeg (altid, hverken, kun, sjældent) at fremhæve eller skjule, fortæller Karla.

Men selv om det er et valg, som har haft positiv effekt på Karla, har det både provokeret og bekymret folk omkring hende. "Du skal da have noget ud over dig, ikke?", "det er jo risikoadfærd", og "lige udfordrende nok" blev pludselig bemærkninger, som Karla ufrivilligt blev konfronteret med. Samtidig blev kommentarer med seksuelle undertoner hurtigt hverdag. Når Karla er i byen, sidder på en fortovscafé eller går på gaden, er tilråb som "gode patter", "har du det lange lys på?" eller "hvad så, smukke, skal du med hjem?" langt fra (forkerte, frastødende, ubehagelige, usædvanlige).

De negative kommentarer og bemærkninger har gjort beslutningen om ikke at gå med bh til et valg, Karla Rosalina skal tage igen og igen.

Følte sig udskaftet

Den værste oplevelse, Karla har haft, var, da hun arbejdede i en institution. Hun var 19 år, og det var ret nyt for hende at gå uden bh.

En kvindelig pædagog kiggede på hendes bryster, og foran børn, kollegaer og forældre sagde hun: "Med den mundering kan det da ikke komme bag på (dem, dig, ham, mig), hvis børnene begynder at sutte på dem."

Det fik Karla til at føle sig udskaftet og forkert, fortæller hun og tilføjer, at det føltes, som om der var noget søstersolidaritet, som gik tabt, fordi kommentaren kom fra en kvinde.

– På daværende tidspunkt havde jeg en del (fravær, kropsusikkerhed, kærestesorger, studiegæld) og var ret skrøbelig – som de fleste andre 19-årige. Så det fik mig til at genoverveje min påklædning. Jeg vendte det indad og tænkte, at det nok var mig, der var noget galt med, at jeg var upassende, og at forældrene sikkert syntes det samme. I den efterfølgende tid var det ubehageligt at komme på arbejde, og jeg tog en ekstra trøje på, når den kvindelige pædagog var der, fortæller Karla.

Men hun havde ikke lyst til at ændre på sig selv.

– Det er min krop, mine bryster, og jeg gør ikke noget grænseoverskridende – derfor blev bh'en i

skuffen, siger Karla.

Hvordan nogen kan føle sig berettiget til at kommentere på andres (drømme, frisurer, kroppe, maskiner), er stadig en gåde for Karla. Men hun har lært, at det bedste modsvar er et spørgsmål: Ved at spørge folk, hvorfor de siger, som de gør, tvinger man dem til at tænke over det. Hvis man ikke kan (lytte, råbe, synge, tænke), før man taler, må man tænke efter. I mange tilfælde er bh'er bare en del af en gammel samfundsnorm, som nogle generationer er født ind i og kommer til at reproducere.

– Når jeg spørger, bliver folk ofte helt paf og har ikke et egentligt svar, fortæller Karla.

Med tiden er Karla blevet bedre til at turde at stille sig kritisk over for kommentarer, men det har ikke været nemt. Og hun møder ikke altid lige gode reaktioner.

Uhyggeligt møde på Nordhavn

Nordhavn Station var spækket med mennesker, klokken var 14.30, og solen brændte. Karla havde en stram T-shirt på.

– Der kom en (dame, knægt, mand, skoleklasse) hen til mig, han havde pæne ruskindssko på, kan jeg huske, måske omkring 45 år. “Kan du undvære nogle småpenge?” spurgte han. Det kunne jeg godt, og idet jeg skulle til at smide min 10'er i hans klirrende papkrus, sagde han: “Kan du egentlig godt lide at vise dine bryster frem?”

Det gjorde Karla mundlam, og tiden frøs. Der var sikkert gået to sekunder, men hun nåede at tænke tusind tanker.

– Jeg svarede, at jeg syntes, det var et mærkeligt spørgsmål, som jeg gerne ville frabede mig. Men det gjorde ham (afvisende, flov, tiltalende, vred). “Den måde, du går klædt på, ville svare til, hvis jeg gik med blottet pikhoved op ad Strøget,” sagde han. Han kom helt tæt på mit ansigt og

kaldte mig blufærdighedskrænker, luder og truede med at ringe til politiet, fortæller Karla.

Hun blev virkelig bange. Følte sig krænket og ydmyget. Flere mennesker begyndte nysgerrigt at vende hovederne.

– Jeg forestillede mig, at de alle kiggede på mine bryster. Da flere på perronen endelig (brød ind, lo højt, steg på toget, så væk), flyttede manden sig modvilligt og fortsatte ned ad perronen, mens han gentog skældsordene og spyttede efter mig. I det sekund, han var væk, begyndte jeg at græde, fortæller Karla.

For at bearbejde den chokerende oplevelse begyndte Karla at skrive sine tanker ned. [...]

Behov for at råbe op

Vreden gjorde det nødvendigt for Karla at råbe op. Selv om det var enormt grænseoverskridende at dele private følelser om skam, usikkerhed og selv-værd, var formålet (dårligere, glædeligere, mærkeligere, vigtigere).

– Med ondt i maven af nervøsitet delte jeg mine tanker i et Instagram-opslag, lagde telefonen væk i fire timer og åbnede den igen til et hav af positiv respons, fortæller Karla.

“Tak, fordi du siger det, vi alle sammen tænker,” gik igen hos flere af dem, der skrev.

Karla kunne se en tydelig tendens. En tendens, som modarbejder kvinders ret til deres egen krop. Hendes personlige oplevelser følte pludselig enormt vigtige og gav hende mod på at dele det med flere.

En uge efter sendte hun et debatindlæg til Information. Tre dage efter var det bragt i avisen. Og endnu en gang blev Karla (begrænset af, bekræftet i, skuffet over, utilpas ved), at hun ikke er alene.

– Det har givet mig et selvtillidsboost og mere mod på at stå op for mig selv og alle andre kvinder,

næste gang jeg får en negativ kommentar, fortæller Karla.

Hun håber, at hun med sin åbenhed kan (afskrække, fratage, hjælpe, tilgive) andre med at tage afstand fra den skam, man kan føle, når fremmede kommenterer ens krop.
– Det er min krop, kun jeg har ret til den, og derfor er det også mit valg, hvordan jeg vil udtrykke den.

Folk må kigge alt det, de vil. De må også synes, at jeg er sexet – det handler ikke om afseksualisering for mig. Faktisk kan jeg godt lide at føle mig sexet. I min verden ville det være ærgerligt, hvis vi ikke måtte finde hinanden tiltrækkende. Men jeg forventer, at folk behersker sig, siger hun.
[...]

*WWW.femina.dk, 19.oktober 2022
(forkortet)*

Elevens Unilogin:
Skolens navn:
Tilsynsførendes underskrift:

Det følgende er ikke en del af prøven:

Dette prøvesæt er omfattet af ophavsretten, jf. ophavsretslovens § 1. Prøvesættet må alene anvendes til den på prøvesættet anførte prøve. Al anden anvendelse af prøvesættet, herunder visning eller deling f.eks. via internettet, sociale medier, portaler og bøger, udgør en krænkelse af Børne- og Undervisningsministeriets og evt. tredjemands ophavsret og er ikke tilladt. Overtrædelse af ophavsretten kan være erstatningspådragende og/eller strafbart.

Prøvesættet kan dog, efter at prøven er afsluttet, anvendes til undervisningsbrug på uddannelser m.v. omfattet af den lovgivning, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet administrerer.